

EL LLENGUATGE

Vocatiu

En el català actual, la forma de vocatiu més generalment usada per a interpel·lar aquell a qui fem una pregunta és l'imperatiu del verb *escoltar*, encara que es tracta d'un ús que no solen recollir els diccionaris. Però el fet és que actualment diem *Escolta* o *Escolteu* amb el mateix valor que *Digueu* o *Digueu*, és a dir, en construccions com *Escolta: ¿com és que no m'has dit res?* o *Escolteu: nois, ¿qui de vosaltres ho fa fet, atò?* Aquest és un ús relativament modern. En la llengua medieval trobem més aviat, com a formes de vocatiu, designacions personals, com *bell fill*, *sernyer*, *cavaller*, etc., o bé les formes del verb *dir*. Però ja en els narradors del segle passat, com Emili Vilanova o Narcís Oller, comencem a trobar les formes d'imperatiu del verb *escoltar* usades per a cridar l'atenció d'aquell a qui hom vol fer una pregunta. En canvi, en Pous i Pagès (*La vida i la mort d'en Jordi Fragnals*), el verb *escoltar* és únicament usat, com a forma d'interpel·lació, quan el qui parla s'adreça als seus interlocutors no per fer-los una pregunta sinó una comunicació, sovint revestida d'una certa solemnitat, cosa que s'adiu perfectament amb el caràcter dels personatges d'aquest autor, no desproveït de grandesa, i amb el seu llenguatge de ressonàncies clàssiques. Aquest altre ús de *escoltar* no ha desa-

paregut pas del llenguatge actual, amb què aquest verb, usat com a vocatiu, hi reuneix els dos valors que el francès expressa amb els imperatius dels seus verbs «dire» i «écouter». Tampoc no es pot dir que hàgim prescindit del tot, en aquests casos, del verb *dir*, però l'usem especialment reforçat amb d'altres elements, per exemple en una construcció com *Digues una cosa, Ramon*, o precisament com a resposta a una interpel·lació feta amb el verb *escoltar*: *Escolta, tu! - Digues*.

Els altres dos verbs usats com a vocatiu, és a dir, en les interpel·lacions o com a elements introductoris del diàleg, són *mirar* i *veure*, però en canvi no usem mai *sentir* (tal com fa l'italià), potser perquè l'ús d'aquest verb amb al mateix valor que *oir* és relativament modern. Cal remarcar que del verb *mirar* fem servir les formes d'imperatiu, les quals sembla que tendeixen a desplaçar les de *escoltar* talment com les d'aquest verb han desplaçat les de *dir*, i de *veure* fem servir les d'imperatiu, amb les quals més aviat convidem a l'examen i a la consideració d'un afer.

Albert Jané